

Biblioteki Dublina i Belfastu

Ewa Piotrowska

Renata Zając

Biblioteka Główna Uniwersytetu Pedagogicznego im. KEN w Krakowie

W ostatnim tygodniu marca 2017 roku dwie osoby z Biblioteki Głównej Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie przebywały na tygodniowym stażu w Dublin City University Library w ramach programu Erasmus+. Wiosennie zielona Irlandia przywitała podróżnych pięknym słońcem i zimnym wiatrem od morza. Irlandia, zwana Zieloną Wyspą, to trzecią pod względem wielkości wyspa w Europie. Politycznie podzielona jest na dwie części: Irlandię oraz Irlandię Północną, będącą częścią Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej.

Dublin (z celt. *Dubh Linn* - czarny staw; druga nazwa urzędowa: *Baile Átha Cliath* - z irl. miasto brodu z trzciniowymi płotami) jest stolicą Irlandii i miejscem urodzenia wielu sławnych pisarzy. Tu na świat przyszli: Jonathan Swift, Oscar Wilde, George Bernard Shaw, William Butler Yeats, James Joyce, Samuel Beckett.

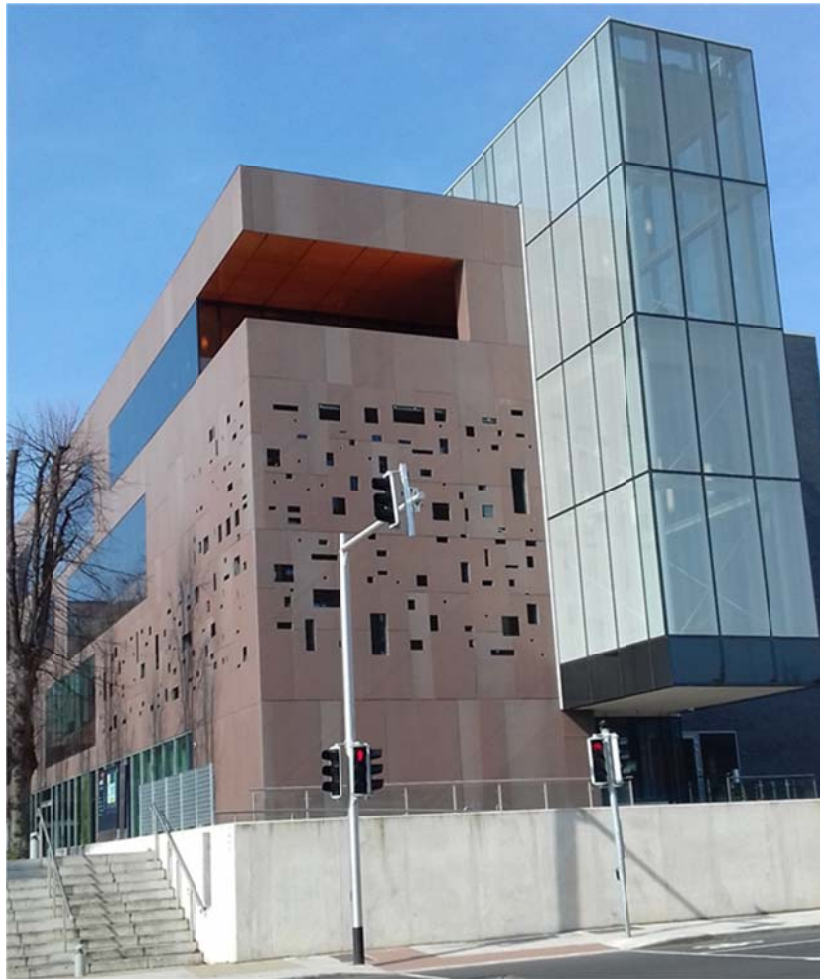
Belfast (irl. *Béal Feirste*) od 1922 roku jest stolicą Irlandii Północnej. W tym mieście urodził się Clive Staples Lewis, autor *Opowieści z Narnii*.

W czasie pobytu autorki zwiedziły najważniejsze biblioteki Dublina oraz Belfastu i chcą podzielić się z czytelnikami garścią informacji, które wyniosły ze stażu oraz zachęcić kolejnych podróżników do odkrywania historycznych i nowoczesnych bibliotek Zielonej Wyspy.

DUBLIN

Dublin City University Library

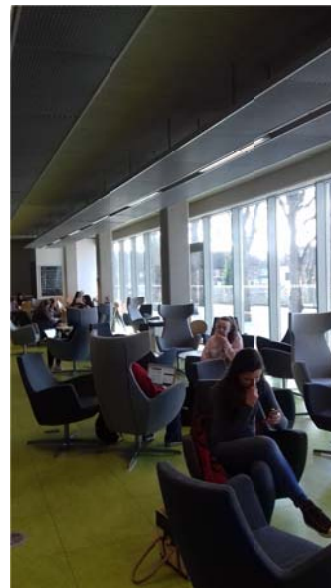
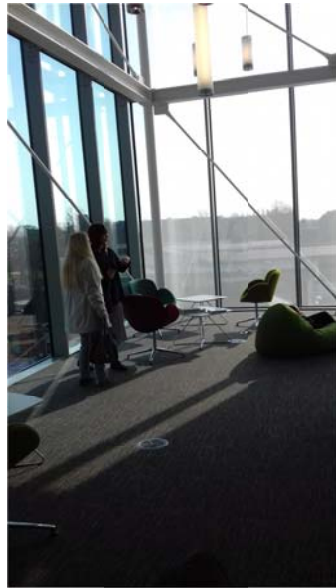
Dublin City University (Uniwersytet Miejski) powstał w 1989 r. Od września 2016 r. dołączyły do niego: St. Patrick's College Drumcondra (SPD, założony w 1875 roku), Mater Dei Institute (MDI) i Church of Ireland College of Education (CICE). Obecnie studiuje na nim ponad 16 000 studentów. Dublin City University Library składa się z dwóch dużych budynków bibliotecznych: Cregan Library (nazwa pochodzi od nazwiska rektora uczelni), znajdującej się w DCU St. Patrick's Campus oraz O'Reilly Library, nazwanej tak na cześć rodziców donatora dr. Tony'ego O'Reilly, który w 2000 roku przeznaczył na jej budowę 2,5 mln funtów. Jest ona zlokalizowana w DCU Glasnevin Campus.

Zdj. 1. Cregan Library. Fot. R. Zając.

Nowy budynek **Cregan Library** został otwarty w 2015 roku i udostępnia księgozbiór biblioteki z St. Patrick College, założonej prawdopodobnie w 1884 roku. Obecnie posiada ponad 160 000 książek, 550 czasopism, mikrofilmy, mikrofiszki oraz prace magisterskie, rozprawy doktorskie i źródła elektroniczne. Kolekcja manuskryptów i starych druków jest przechowywana w specjalnym pomieszczeniu z klimatyzacją, na regałach przesuwanych.

Duże wrażenie robi nowoczesna fasada z kolorowymi szklami, przypominającymi witraże kościelne. Z kolei szklany fragment budynku, jakby zawieszony nad ulicą, architekt przeznaczył na przestrzeń do wypoczynku w ogromnych fotelach z zagłówkami. Do kontemplacji i nabierania pozytywnej energii służy także kącik pomiędzy różowymi szybami, dającymi pozytywne spojrzenie na świat. Pomarańczowa szyba umieszczona w jednej ze ścian rozświetla pomieszczenie, a w czasie często padających deszczy sprawia wrażenie wpadających do wewnątrz promieni słonecznych. Dwupiętrowy budynek jest pełen studentów, którzy skarżą się na zbyt mało miejsca. Można tylko pozazdrościć liczby odwiedzających.

Zdj. 2 i 3. Cregan Library. Strefy odpoczynku lub nauki. Fot. R. Zając.

O'Reilly Library posiada szczególny zbiór specjalny, złożony m.in. z pamfletów wydawanych w Irlandii, kolekcji edukacyjnej (podręczniki i materiały metodyczne dla studentów i nauczycieli) oraz 250 pudeł dokumentów przekazanych przez rodzinę polityka, byłego *taoiseacha* (wym. ['tʰi:fəx] lub ['tʰi:fəh]; dosłownie z irl. - wódz, przywódca) czyli premiera Irlandii - Charlesa J. Haughey'a (1925-2006). Materiały te mają duże znaczenie dla podniesienia prestiżu biblioteki ze względu na spore zainteresowanie nimi mediów i politologów.

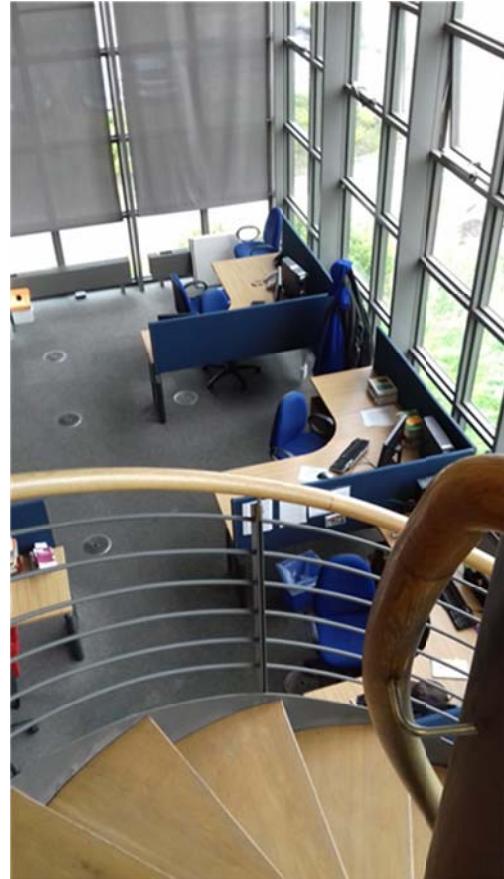
Zdj. 4. O'Reilly Library.

Źródło: <https://www.dcu.ie/library/about/libraries.shtml>.

Dzięki podwójnym szerokim schodom wiodącym przez dwa piętra, obszerny budynek biblioteki wewnątrz sprawia wrażenie bardzo przestronnego. Duże wrażenie na bibliotekarzach z Krakowa zrobiły pomieszczenia dla pracowników znajdujące się na dwóch kondygnacjach, połączone pięknymi kręconymi schodami, mające szklaną ścianę z widokiem na park, a także pokój socjalny z umieszczonym centralnie owalnym stołem i kanapami, by mogły się tam spotykać przy kawie odpoczywające osoby.

Zdj. 5. O'Reilly Library. Wnętrze biblioteki.

Zdj. 6. O'Reilly Library. Pokój pracowników.

Fot. R. Zając.

Czytelnicy mają do dyspozycji wiele pomieszczeń do pracy grupowej, pokoje dla doktorantów, przestrzeń do pracy na komputerach i z laptopami (własnymi lub wypożyczonymi z biblioteki), do spotkań seminaryjnych. W bibliotece funkcjonuje „Centrum Pisania”, w którym studenci po wcześniejszym zgłoszeniu się, mogą pisać teksty pod okiem pomagających im studentów studiów doktoranckich, podyskutować na temat prowadzenia swoich badań czy budowy poszczególnych części pracy pisemnej. W budynku znajduje się też miejsce doraźnej pomocy informatycznej dla studentów, w którym codziennie dyżuruje informatyk. Użytkownicy mają możliwość wypożyczania na trzy godziny laptopów do korzystania na miejscu.

Zdj. 7. O'Reilly Library. Automat do wypożyczenia laptopów.

Zdj. 8. O'Reilly Library. Pomieszczenie do pracy grupowej.

Fot. R. Zając.

Dublin City University Library jako biblioteka naukowa prowadzi szkolenia dla studentów i pracowników naukowych, organizuje imprezy, konferencje naukowe i wystawy. Instytucja jest członkiem konsorcjum irlandzkich i północno-irlandzkich bibliotek naukowych oraz Biblioteki Narodowej - CONUL. Pod koniec marca 2017 roku obrady tej organizacji odbywały się właśnie w Dublin City University Library. W 2018 roku planuje się wprowadzenie na terenie obydwu budynków systemu RFID oraz rozwijanie polityki Open Access, polegającej m.in. na rozbudowie swojego repozytorium DORAS i digitalizacji materiałów.

Oprócz nowoczesnej Dublin City University Library w centrum Dublina znajduje się kilka zabytkowych bibliotek wartych zobaczenia: Marsh's Library, Chester Beatty Library, National Library of Ireland oraz najstynniejsza - biblioteka Trinity College.

Marsh's Library

W pobliżu głównego wejścia do katedry św. Patryka, w budynku zaprojektowanym w 1701 roku przez Williama Robinsona, mieści się Biblioteka Arcybiskupa Marsha (Marsh's Library). Fundatorem placówki był arcybiskup Narcissus Marsh (1638-1713), który sprawował funkcję rektora Trinity College (przyczynił się m.in. do sprawdzenia i kontroli zbiorów uczelni) oraz był arcybiskupem Dublinia. Idea utworzenia biblioteki pojawiła się, gdy Marsh był rektorem i obserwował trudności w korzystaniu z biblioteki Trinity College. Postanowił wtedy stworzyć bibliotekę publiczną.

Zdj. 9. Katedra św. Patryka z okien Marsh's Library. Źródło:

<https://medium.com/@samanthacolombo/scoprire-la-marshs-library-a31962be5668#.uw7qj6tuk>.

Formalnie Marsh's Library powstała w 1707 r., kiedy to Parlament Irlandzki wprowadził prawo o ochronie biblioteki. Instytucja ta była pierwszą biblioteką publiczną w Irlandii. Posiada ona cztery kolekcje książek liczące w sumie 25 000 woluminów głównie z XVI-XVIII w., w tym 80 inkunabułów, ponad 400 książek wydrukowanych we Włoszech przed 1600 rokiem, ponad 1000 książek angielskich sprzed 1640 roku.

Arcybiskup Marsh interesował się naukami ścisłymi, orientalistyką, matematyką i muzyką. Wszystkie swoje książki ofiarował bibliotece (oprócz zbioru manuskryptów wschodnich, które oddał do Biblioteki Bodleian'a w Oksfordzie) i stały się one pierwszą kolekcją placówki. W księgozbiorze znajdują się pisma liturgiczne, brewiarze, mszały, biblie tłumaczone na wiele języków. Są dzieła w języku hebrajskim, arabskim i tureckim z teologii, medycyny, prawa, nawigacji, nauk ścisłych, muzyki, geodezji, literatury. Wiele książek matematycznych zawiera odręczne adnotacje Marsha.

Drugą kolekcję biblioteki stanowi 10 000 woluminów zakupionych w 1705 roku przez Marsha za sumę 2500 funtów ze zbiorów Edwarda Stillingfleeta (1634-1699), arcybiskupa Worcester. Księgozbiór zawiera książki wydrukowane przez pierwszych drukarzy angielskich i był uważany za jedną z najlepszych prywatnych bibliotek w Anglii w końcu XVII w. Kolejna kolekcja składa się z dzieł należących do pierwszego bibliotekarza Marsh's Library - Eliasa Bouheréau, hugenota, który uciekł przed prześladowaniami z Francji w 1685 roku. W księgozbiorze znajdują się cenne pozycje z teologii.

W 1745 roku instytucja wzbogaciła się o jeszcze jedną kolekcję - zbiory zapisane bibliotece przez Johna Stearne'a (1660-1745), który był m.in. dziekanem Katedry Św. Patryka i zastępcą rektora Trinity College. Wśród książek Stearne'a jednym z najcenniejszych dzieł są wydane w 1472 roku w Mediolanie *Listy do Przyjaciół* Cyncerona.

Marsh's Library posiada 300 manuskryptów, a jednym z najbardziej wartościowych dzieł są napisane po łacinie *Żywoty Irlandzkich Świętych* z 1400 roku. Księgozbiór może służyć badaczom zajmującym się zagadnieniami literatury podróżniczej i etnografii, Oświeceniem, Hugenotami, społeczną i kulturalną historią Francji, konfliktami religijnymi itp.

Zdj. 10. Biblioteka Marsha w 1952 roku. Źródło:

<https://medium.com/@samanthacolombo/scoprire-la-marshs-library-a31962be5668#.uw7qj6tuk>.

XVIII-wieczny gmach Marsh's Library jest jednym z niewielu budynków Dublina używanych zgodnie ze swym pierwotnym przeznaczeniem. Wnętrze biblioteki nie zmieniło się przez ostatnie 300 lat. Składa się z dwóch długich galerii połączonych małą czytelnią, co daje razem kształt litery „L”. Księgozbiór znajduje się we wnękach z obu stron galerii. W celu ochrony zbiorów czytelnicy byli zamykani w specjalnych kabinach, gdzie mogli korzystać z cennych zasobów biblioteki. Oddzielny pokój jest przeznaczony na opublikowane w XX wieku wydawnictwa z historii Irlandii. Księgozbiór nie zmienił swojego położenia na półkach od momentu powstania biblioteki i znajduje się prawie w nienaruszonym stanie. Ciekawostką są książki ze śladami pocisków, które uszkodziły egzemplarze podczas walk w czasie rewolucji w 1916 roku.

Zdj. 11. Marsh's Library. „Klatki” mające na celu zapobiec kradzieży książek. Źródło:

<https://medium.com/@samanthacolombo/scoprire-la-marshs-library-a31962be5668#.uw7qj6tuk>.

Z biblioteki korzystało wiele sławnych osób, a ich podpisy zachowały się w księgach odwiedzin. Bywał tu mieszkający w pobliżu Jonathan Swift, James Joyce, który w *Ulyssesie* wspomina o bibliotece, a także autor *Drakuli* - Bram Stoker, studiujący podczas swych wizyt książki na temat religii, czarów i podróży do Europy Wschodniej.

Do Marsh's Library należy również Benjamin Iveagh Library. W 2009 roku kolekcja biblioteki powiększyła się o dar rodziny Guinness - bibliotekę Benjamina, trzeciego hrabiego Iveagh. Zbiór zawiera dzieła z irlandzkiej historii i literatury od XVIII do XX w. Benjamin Iveagh Library jest przechowywana w byłej rezydencji rodziny Guinness - Famlough House. Biblioteka posiada połączony katalog Marsh's Library i Benjamin Iveagh Library.

Placówka organizuje systematycznie wystawy tematyczne i jest aktywna w mediach społecznościowych. Na Twitterze i Facebooku informuje o wydarzeniach bibliotecznych oraz prezentuje cenne zbiory. Marsh's Library odnotowuje ciągły wzrost liczby odwiedzających: w 2013 roku było to 16 000 osób, 2014 – 17 100, 2015 – 23 200, 2016 – 25 000.

Chester Beatty Library

Kolekcję podarował Irlandii Alfred Chester Beatty (1875-1968), rodowity nowojorczyk, z zawodu inżynier górnictwa, biznesmen, który zdobył fortunę pracując w koncernach górniczych. Z zamiłowania był kolekcjonerem, podróżował po Bliskim i Dalekim Wschodzie, gromadząc m.in. manuskrypty arabskie, perskie i tureckie, papirusy egipskie, japońskie i chińskie drzeworyty, malowidła i druki. W 1914 roku w Egipcie zakupił dekorowane egzemplarze Koranu. W 1917 roku podróżował po Azji i wzbogacił swój zbiór o kolekcję japońskich i chińskich iluminowanych manuskryptów. W 1957 roku Alfred Chester Beatty przeprowadził się do Dublina. W podziękowaniu za wkład w rozwój kulturalny przyznano mu tytuł pierwszego honorowego obywatela Irlandii. W 1968 roku po śmierci Beatty'ego jego kolekcja przekazana została narodowi irlandzkiemu.

Zdj. 12. Chester Beatty Library.

Źródło: http://www.culturenight.ie/dublin_event/chester-beatty-library/.

Biblioteka początkowo mieściła się na Shrewsbury Road, od roku 2000 znajduje się na Zamku Dublińskim, który do 1922 r. był siedzibą władz brytyjskich. Instytucja działa charytatywnie, organizuje wystawy stałe i czasowe, w jej skład wchodzi czytelnia, biblioteka główna i specjalistyczna. Na szczycie budynku mieści się ogród.

W zbiorze znajduje się ponad 260 kopii Koranu, liczne asyryjskie, etiopskie i koptyjskie teksty święte oraz papyrusy z tekstami Biblii powstałe między II a IV wiekiem. Ponadto kolekcja zawiera cenne zbiory japońskie i chińskie, ponad 100 babilońskich i sumeryjskich tabliczek glinianych ze starożytnym pismem klinowym, ormiańskie i zachodnioeuropejskie średniowieczne i renesansowe manuskrypty oraz wiele zabytkowych druków i książek, np. jeden z pierwszych drukowanych egzemplarzy Biblii - *Biblia Latina* wydana w Norymberdze w 1479 r.

Sztuka islamu i dalekiego Wschodu mieści się w XVIII-wiecznej dawnej wieży zegarowej Zamku Dublińskiego, z której rozciąga się piękny widok. Wystawy stałe podzielono na dwie grupy tematyczne: Tradycje Artystyczne (Artistic Traditions) i Tradycje Święte (Sacred Traditions). Mieszczą się one w nowych galeriach wystawowych, dobudowanych do Wieży Zegarowej. Na parterze obok holu ze szklanym dachem zwiedzający mogą oglądnąć film prezentujący życie Sir Alfreda Chestera Beatty'ego. Na pierwszym piętrze znajduje się ekspozycja poświęcona życiu fundatora biblioteki złożona z mebli, dokumentów i pamiątek oraz wystawa Arts of the Book ze starożytnymi papyrusami biblijnymi (II-IV w.), chińskimi książkami z jadeitu, tybetańskimi malowidłami religijnymi, miniaturami z dworów cesarzy indyjskich, iluminowanymi manuskryptami perskimi oraz japońskimi pudełkami służącymi do przechowywania pieczęci. Ekspozycji towarzyszą pokazy filmów o sztuce, m.in. na temat kaligrafii Koranu.

Drugie piętro zajmuje wystawa Sacred Traditions, obejmująca księgi największych religii świata, a prezentacje multimedialne pokazują życie Jezusa i Buddy, pielgrzymkę do Mekki i obrzędy w różnych religiach. Podziwiać tutaj można m.in. słynny papyrus z egipskim poematem miłosnym z około 1100 roku p.n.e.

Biblioteka organizuje imprezy edukacyjne, propagujące jej działalność oraz sprzyja pracy naukowców.

National Library of Ireland

Biblioteka mieści się w gregoriańskim Leinster House - dawnym pałacu księcia Leinster zaprojektowanym w XVIII w. Pod koniec XIX w. do gmachu dobudowano dwa nowe skrzydła, by pomieścić Bibliotekę Narodową i Muzeum Narodowe. Budynek w stylu klasycystycznym otwarto w 1890 r. Książnica podlega Ministerstwu Sztuki, Sportu i Turystyki. Od 2000 roku ma prawo do egzemplarza obowiązkowego.

Instytucja posiada ponad 10 mln zbiorów, jest biblioteką naukową i nie wypożycza dokumentów na zewnątrz. Z księgozbioru można korzystać tylko na miejscu w czytelni, mającej wystrój w stylu wiktoriańskim. Każdy szukający informacji o historii swojej rodziny może skorzystać z porady specjalistów w Pokoju Genealogii.

Zdj. 13. National Library of Ireland.

Źródło: <http://dublinpubs.com/national-library-of-ireland/>.

W kolekcji Biblioteki Narodowej znajduje się zbiór cennych irlandzkich rękopisów i pierwszych wydań dzieł Jonathana Swifta, Jamesa Joyce, Williama Butlera Yeats'a, a także zbiory map, grafik i starych gazet. Korzystali z niej słynni irlandzcy pisarze np. Joyce. Odbywają się w niej wystawy czasowe na temat literatury irlandzkiej, warsztaty historyczne, wykłady oraz spotkania z zagranicznymi bibliotekarzami organizowane w ramach cyklu pt. „The Public Lunchtime Talk”.

Autorki artykułu wzięły udział w spotkaniu z Pernille Drost, zastępcą dyrektora Det Kongelige Bibliotek (Biblioteki Królewskiej) w Kopenhadze, pełniącej funkcję biblioteki narodowej Danii. Jest to jedna z największych tego typu placówek w Europie (ponad 35 milionów dokumentów, w tym ponad 6 milionów książek i czasopism). Nowy budynek, oddany do użytku w 1999 roku, znany jest jako Czarny Diament. Prezentacja i późniejsza dyskusja z Pernille Drost dotyczyły głównie nowatorskiej koncepcji udostępniania czytelnikom zasobu z egzemplarza obowiązkowego, co nie było praktykowane do tej pory w Danii, gdzie obowiązywała idea chronienia księgozbioru dla przyszłych pokoleń. Pani Drost, będąca specjalistką informacji i traktująca książki jako transmitter myśli ludzkiej i treści w nich zawartych, stara się zmieniać ten stan rzeczy.

Zdj. 14. Czytelnia w Bibliotece Narodowej.

Źródło: <http://www.irelands-hidden-gems.com/national-photographic-archive.html>.

W celu zwiększenia dostępu do kolekcji w 2010 roku w National Library of Ireland rozpoczęto program digitalizacji zbiorów. Zdigitalizowane dokumenty (fotografie, druki, szkice, rękopisy, mapy, dokumenty muzyczne) wyszukiwać można w katalogu online. Zbiory Biblioteki Narodowej w formie elektronicznej dostępne są również poprzez strony: Europeana, NLI Flickr Commons oraz Google Cultural Institute. W 2011 roku biblioteka dołączyła do Flickr Commons, aby ułatwić dostęp do zasobu fotografii oraz zachęcić publiczność do dodawania tagów, opisów i komentarzy do kolekcji. Są to stare zbiory, nieobjęte prawem autorskim.

Trinity College Library

Trinity College (Kolegium Świętej Trójcy) jest najstarszym i najlepszym uniwersytetem w Irlandii. Uczelnia została założona w 1592 r. przez Elżbietę I na miejscu klasztoru augustiańskiego pod wezwaniem Wszystkich Świętych, rozwiązanego za panowania Henryka VIII. Była to uczelnia protestancka założona przez królową w celu „cywilizowania” Irlandczyków oraz uchronienia ich przed wpływami papieżstwa. Do 1873 roku Trinity College był niedostępny dla studentów katolików. Z kolei kościół katolicki aż do lat 60. XX w. pod groźbą ekskomuniki nie pozwalał swym wiernym na studiowanie w tym miejscu. W 1904 roku na uniwersytecie zezwolono na udział w zajęciach kobiet, jakiegokolwiek wiary. Była to pierwsza uczelnia w Europie, która zaczęła przyznawać stopnie naukowe kobietom.

Słynnymi absolwentami Trinity College byli m.in.: Jonathan Swift (autor *Podróży Guliwera do wielu odległych narodów świata*), Bram Stoker (autor *Drakuli*), Samuel Beckett, Oscar Wilde, pierwszy prezydent Irlandii Douglas Hyde. Większość budynków uczelni pochodzi z XVIII w., a jednym z powodów, dla których warto odwiedzić kampus jest mieszcząca się na jego terenie zabytkowa biblioteka.

Trinity College Library posiada około 6 milionów woluminów. Zgodnie z Ustawą z 1801 r. bibliotece, jako jednej z czterech w Wielkiej Brytanii i Irlandii, przysługuje bezpłatny egzemplarz obowiązkowy każdej pozycji opublikowanej w obu krajach. Powoduje to kłopoty z przechowywaniem tak wielkiego księgozbioru, co roku przybywa około kilometra półek z książkami. W 2013 r. w Zjednoczonym Królestwie weszło prawo o egzemplarzu obowiązkowym dokumentów elektronicznych (e-booki, e-czasopisma, archiwa stron www). Obowiązuje ono również w Trinity College Library.

Tempo zwiększania się zasobu spowodowało potrzebę budowy nowych pomieszczeń bibliotecznych - w 1937 roku otworzono Czytelnię (Reading Room), a w 1967 roku - Bibliotekę Berkeley. Najstarszą częścią biblioteki jest Old Library ze słynną salą Long Room o długości 65 metrów, w której na dwóch poziomach przechowuje się około 200 000 zabytkowych książek. Projektantem jednopiętrowego budynku z lat 1712-32 był Thomas Burgh. W 1859 roku przez podniesienie oryginalnego płaskiego dachu podwyższono gmach do obecnego poziomu, robiąc miejsce dla większej liczby półek. W kolekcji Long Room znajdują się bezcenne manuskrypty i starodruki - teksty greckie i łacińskie, papiirusy egipskie, teksty irlandzkie z XVI i XVII w., pierwsze edycje dzieł Williama Szekspira.

Zdj. 15. Trinity College Library. Long Room.

Źródło: <https://pl.pinterest.com/pin/567805465495034446/>.

W skarbcu Old Library przechowywany jest najcenniejszy eksponat księgozbioru - *Book of Kells* (*Księga z Kells*), manuskrypt stworzony prawdopodobnie przez irlandzkich mnichów na początku IX w. W 806 roku po najeździe Wikingów księga, powstała w klasztorze na wyspie Iona, przeniesiona została do Kells w hrabstwie Meath. W 1653 roku znalazła się w Dublinie, a w 1661 roku trafiła do Trinity College. Jest to wspaniałe zdobiony, liczący 680 stron, łaciński ewangeliarz wraz z komentarzami i adnotacjami. W pięknych charakteryzujących się niezwykłą dbałością o detale iluminacjach, znalazły się motywy celtyckie i roślinne. W połowie XX w. księgę ponownie oprawiono, rozdzielając ją na cztery tomy. Codziennie eksponuje się jedną stronę z dwóch wystawionych tomów - jest to zawsze jedna strona z tekstem, a druga z iluminacjami. W ten sposób chroni się zabytek przed zniszczeniem. W 2011 r. księga została wpisana na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO programu „Pamięć Świata”.

Innymi cennymi woluminami przechowywanymi w Old Library są: *Book of Durrow* (*Księga z Durrow*) z lat 650-680 - irlandzki iluminowany rękopis Ewangelii; *Book of Armagh* (*Księga z Armagh*) - z ok. 807 r., zawiera kompletny łaciński tekst Nowego Testamentu oraz teksty dotyczące głównie św. Patryka; *Book of Dimma* (*Księga z Dimmy*) z VIII w., składająca się z Ewangelii i tekstów liturgicznych, ze srebrną oprawą z około 1150 r. Manuskryptom towarzyszy wystawa przedstawiająca m.in. metody tworzenia starych ksiąg.

Obok Old Library mieści się nowoczesna betonowa budowla z 1967 r. - Biblioteka Berkeley, zaprojektowana przez Paula Koralka. Nazwę wzięta od biskupa George Berkeley, XVIII-wiecznego filozofa, który studiował w Trinity College, a także przez pewien czas pracował tam jako bibliotekarz.

Zdj. 16. Berkeley Library.

Źródło: <http://www.alamy.com/stock-photo-trinity-college-dublin-ireland-the-berkeley-library-building-and-fellows-16948007.html>.

W bibliotekach Dublina drukowany jest informator o planowanych imprezach bibliotecznych, kulturalnych i popularnonaukowych, którego motto brzmi „Dublin: jedno miasto, jedna książka”. Ta cenna inicjatywa informowania w jednym wydawnictwie o wszystkich wydarzeniach organizowanych przez biblioteki posiada także stronę internetową (www.dublinonecityonebook.ie) i zasługuje na wykorzystanie w Krakowie.

BELFAST

Linen Hall Library

Usytuowana w samym centrum miasta jest najstarszą biblioteką w Belfaście, założoną w 1788 r. Instytucja posiada bogatą kolekcję na temat historii oraz polityki angielskiej i irlandzkiej. W jej zbiorach znajduje się 250 000 woluminów, specjalizuje się w kolekcjonowaniu i udostępnianiu lokalnych materiałów. Posiada cenne archiwum irlandzkiej literatury pięknej, książek z zakresu języka irlandzkiego oraz zbior ponad 350 000 publikacji na temat życia politycznego w Irlandii Północnej od 1966 r. (Northern Ireland Political Collection). Zgromadzono tu wszystkie plakaty wyborcze powstałe od tego czasu, broszurki partii politycznych, pamflety, manifesty, czasopisma, prace doktorskie przysyłane z całego świata, listy przemycone z więzienia. Około 700 periodyków z tej kolekcji będzie zdigitalizowanych w ramach projektu „Divided Society: Northern Ireland 1990-1998”.

Zdj. 17. Linen Hall Library.

Źródło: <https://librariesofourlives.wordpress.com/2014/07/04/linen-hall-library-belfast-northern-ireland/>.

W zbiorach biblioteki znajdują się ponadto stare dokumenty drukowane związane z Belfastem i Ulsterem, m.in. najstarsza książka wydrukowana w Belfaście - tekst religijny z 1697 r. Posiada ona również kolekcję tekstów w języku irlandzkim od XVIII w. np. *The Church Catechism in Irish* wydrukowany w Belfaście w 1722 r., który jest najstarszą książką w języku irlandzkim opublikowaną w Ulsterze oraz Archiwum Teatralne i Sztuk Scenicznych, będące źródłem informacji na temat ulsterskiego i irlandzkiego teatru.

Do dyspozycji czytelników są kasety audio, czasopisma i mapy oraz sekcja dziecięca z literaturą i puzzlami, w której nie obowiązuje cisza. Korzystanie z biblioteki jest dla wszystkich chętnych bezpłatne, jednak mile widziane są datki na jej działalność, a za wstęp na liczne imprezy kulturalne odbywające się na terenie placówki pobierana jest opłata.

Zdj. 18. Linen Hall Library. Źródło:

<http://instinctfurniture.co.nz/2012/06/tradition-brings-charm-to-uk-libraries/>.

Belfast Central Library

Jest jedną z pierwszych bibliotek publicznych w Irlandii i największą biblioteką Irlandii Północnej. Została otwarta w 1888 r. Mieści się w budynku w stylu wiktoriańskim, który był zniszczony podczas bombardowań Belfastu w 1941 roku. Po raz drugi został uszkodzony podczas wybuchu bomby w pobliżu gmachu w 1976 roku. Od 1973 roku Belfast Central Library podlega Belfast Education and Library Board. Informacje o bibliotece dostępne są na stronie Northern Ireland Libraries - oficjalnym rządowym portalu północnoirlandzkich bibliotek publicznych.

Zdj. 19. Belfast Central Library.

Źródło: <http://www.futurebelfast.com/property/royal-avenue-belfast-central-library/>.

Belfast Central Library gromadzi m.in. rękopisy irlandzkich pisarzy, posiada też kolekcję gazet północnoirlandzkich. W bibliotece znajduje się Northern Ireland Music Archive - elektroniczne archiwum na temat muzyki Irlandii Północnej, które powstało w 2006 r. Zawiera nagrania od lat 60. XX w. do współczesności, zeskanowane zapisy nutowe, fotografie i inne materiały. Serwer archiwum mieści się w bibliotece. Dostęp do dokumentów możliwy jest tylko na miejscu.

Zdj. 20. Belfast Central Library. Kącik dla dzieci. Fot. E. Piotrowska.

Biblioteka umożliwia darmowy dostęp do książek elektronicznych i Internetu. Osoby niebędące czytelnikami mogą korzystać z sieci www, płacąc 1 funta za 15 minut. Ciekawostką są imprezy muzyczno-bajkowe prowadzone w każdy piątek dla dzieci w wieku od 0 do 4 lat i w soboty dla dzieci w wieku od 4 do 8 lat. Seniorzy natomiast mogą uczyć się w bibliotece haftowania.

Zdj. 21. Belfast Central Library. Sala komputerowa. Fot. E. Piotrowska.

Bibliografia:

[1] *Belfast Central Library*. In *Facebook* [online], 2017 [dostęp: 2017-03-03]. Dostępny w World Wide Web: <https://pl-pl.facebook.com/BelfastCentrallibrary/>.

[2] *Belfast Central Library*. In *Libraries NI* [online], 2017 [dostęp: 2017-03-03]. Dostępny w World Wide Web: <http://www.librariesni.org.uk/Libraries/Pages/Belfast-Central-Library.aspx>.

[3] *Belfast Central Library*. In *Wikipedia* [online], 2017 [dostęp: 2017-03-03]. Dostępny w World Wide Web: https://en.wikipedia.org/wiki/Belfast_Central_Library.

[4] Bidwell G., *Irlandia*, Warszawa 1970.

- [5] Błach M., *Dublin : czy warto jeszcze odwiedzać stolicę Irlandii?*, „Konspekt”, 2011, nr 2 (39), s. 110-113.
- [6] *Chester Beatty Library* [online], 2017 [dostęp: 2017-03-03]. Dostępny w World Wide Web: <http://www.cbl.ie/>.
- [7] *Chester Beatty Library*. In *Facebook* [online], 2017 [dostęp: 2017-03-03]. Dostępny w World Wide Web: <https://www.facebook.com/ChesterBeattyLibrary/?ref=ts>.
- [8] *Chester Beatty Library*. In *Twitter* [online], 2017 [dostęp: 2017-03-03]. Dostępny w World Wide Web: https://twitter.com/CBL_Dublin.
- [9] *Chester Beatty Library*. In *Wikipedia* [online], 2017 [dostęp: 2017-03-03]. Dostępny w World Wide Web: https://pl.wikipedia.org/wiki/Chester_Beatty_Library.
- [10] Ciesielska-Kruczek R., *Biblioteka Marsha w Dublinie, najstarszą biblioteką publiczną w Irlandii*, „Poradnik Bibliotekarza”, 2016, nr 1, s. 10-13.
- [11] Ciesielska-Kruczek R., *Świat bibliotek : z bibliotecznych podróży*, Warszawa 2017.
- [12] Colombo S., *Scoprire la Marsh's Library* [online], 2016 [dostęp: 2017-03-03]. Dostępny w World Wide Web: <https://medium.com/@samanthacolombo/scoprire-la-marshs-library-a31962be5668#.ch6zqk4vi>.
- [13] Greenwood M. [et al.], *Irlandia i Irlandia Północna*, Bielsko-Biała 2004.
- [14] *History of Cregan Library* [online], 2017 [dostęp: 2017-04-05]. Dostępny w World Wide Web: <https://www.slideshare.net/Celinee88/library-historicalpics>.
- [15] *The Library of Trinity College Dublin* [online], 2017 [dostęp: 2017-03-03]. Dostępny w World Wide Web: <http://www.tcd.ie/library/>.
- [16] *The Library of Trinity College Dublin*. In *Facebook* [online], 2017 [dostęp: 2017-03-03]. Dostępny w World Wide Web: <https://pl-pl.facebook.com/tcdlibrary/>.
- [17] *Linen Hall Library* [online], 2017 [dostęp: 2017-03-03]. Dostępny w World Wide Web: <https://www.linenhall.com/>.
- [18] *Linen Hall Library*. In *Facebook* [online], 2017 [dostęp: 2017-03-03]. Dostępny w World Wide Web: <https://www.facebook.com/LinenHallLibraryBelfast>.

- [19] *Linen Hall Library*. In *Twitter* [online], 2017 [dostęp: 2017-03-03]. Dostępny w World Wide Web: <https://twitter.com/thelinenhall>.
- [20] McAdam N., *A new chapter in story of Belfast Central Library as major revamp is planned*, „Belfast Telegraph”, [online], 2016, Nov. 2 [dostęp: 2017-03-03]. Dostępny w World Wide Web: <http://www.belfasttelegraph.co.uk/news/northern-ireland/a-new-chapter-in-story-of-belfast-central-library-as-major-revamp-is-planned-35180356.html>.
- [21] *Marsh's Library* [online], 2017 [dostęp: 2017-03-03]. Dostępny w World Wide Web: <http://www.marshlibrary.ie/>.
- [22] *Marsh's Library*. In *Facebook* [online], 2017 [dostęp: 2017-03-03]. Dostępny w World Wide Web: <https://www.facebook.com/MarshLibrary>.
- [23] *Marsh's Library*. In *Twitter* [online], 2017 [dostęp: 2017-03-03]. Dostępny w World Wide Web: <https://twitter.com/MarshsLibrary/>.
- [24] *Marsh's Library*. In *Wikipedia* [online], 2017 [dostęp: 2017-03-03]. Dostępny w World Wide Web: https://en.wikipedia.org/wiki/Marsh's_Library.
- [25] Moncznik A. (red. prowadz.), *Dublin*, Kraków 2009.
- [26] *National Library of Ireland* [online], 2017 [dostęp: 2017-03-03]. Dostępny w World Wide Web: <http://www.nli.ie/>.
- [27] *National Library of Ireland*. In *Facebook* [online], 2017 [dostęp: 2017-03-03]. Dostępny w World Wide Web: <https://www.facebook.com/NationalLibraryofIreland/>.
- [28] *National Library of Ireland*. In *Flickr* [online], 2017 [dostęp: 2017-03-03]. Dostępny w World Wide Web: <https://www.flickr.com/photos/yournlireland/>.
- [29] *National Library of Ireland*. In *Flickr Commons* [online], 2017 [dostęp: 2017-03-03]. Dostępny w World Wide Web: <https://www.flickr.com/photos/47290943@N03/>.
- [30] *National Library of Ireland*. In *Twitter* [online], 2017 [dostęp: 2017-03-03]. Dostępny w World Wide Web: <https://twitter.com/NLLireland>.
- [31] *O'Reilly gives £2.5m to library*. In *The Irish Times*, [online], 2000, May 11 [dostęp: 2017-04-05]. Dostępny w World Wide Web: <http://www.irishtimes.com/news/o-reilly-gives-2-5m-to-library-1.269575>.

[32] *Papirusy Chestera Beatty'ego*. In *Wikipedia* [online], 2017 [dostęp: 2017-03-03]. Dostępny w World Wide Web: https://pl.wikipedia.org/wiki/Papirusy_Chestera_Beatty%E2%80%99ego.

[33] *Papirusy Chestera Beatty'ego i inne greckie manuskrypty online*. In *Archeologia biblijna* [online], 2013 [dostęp: 2017-03-03]. Dostępny w World Wide Web: <https://archeologiabiblijna.wordpress.com/2013/12/25/papirusy-chestera-beattyego-i-inne-greckie-manuskrypty-online/>.

[34] Ranelagh J., *Historia Irlandii*, Warszawa 2003.

[35] Rudnicki B., Zaborowska J. (przygot. ed. polskiej), *Dublin*, Warszawa 2009.

[36] Socha M., *Biblioteka Arcybiskupa Marsha* [online], 2017 [dostęp: 2017-03-03]. Dostępny w World Wide Web: http://www.majso.neostrada.pl/biblioteka_marsha.htm.

[37] Thier P., *Dublin*, Gliwice 2016.

Informacje o autorach:

mgr Ewa Piotrowska - kustosz dyplomowany, sekretarz naukowy Biblioteki Głównej Uniwersytetu Pedagogicznego im. KEN w Krakowie, e-mail: ewa.piotrowska@libpost.up.krakow.pl, tel. 12 662 63 64.

dr Renata Zajęc - kustosz dyplomowany, zastępca dyrektora Biblioteki Głównej Uniwersytetu Pedagogicznego im. KEN w Krakowie, e-mail: renia@up.krakow.pl, tel. 12 662 63 62.